

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Svk/20/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1020200335
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Fečík
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2026:1020200335.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v kasačnom senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Fečíka (sudca spravodajca) a členiek senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD., LL.M. a JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): T. O. Ď., trvale bytom I. XX, XXX XX K., právne zastúpený: Advokátska kancelária ŠČURY, s.r.o., so sídlom M. R. Štefánika 2618, 022 01 Čadca, pracovisko Za kasárňou 1, 831 03 Bratislava, IČO: 47 258 055, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, kancelária Bratislava, Námestie slobody 12, 810 05 Bratislava, v konaní o všeobecnej správnej žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaBA 4255/2020 (KaBA 34731/2019), ČRZ: 16825/2020 z 5.2.2020, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-5S/53/2020-46 z 27.2.2024, takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Účastníkom konania sa nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I. Administratívne konanie

1. Žalobca žiadosťou z 15.12.2019, ktorá bola doplnená dňa 15.1.2020, podľa § 10 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) požiadal o poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti vo veci jeho žaloby na ochranu osobnosti podanej proti sudcovi Okresného súdu Bratislava I JUDr. Jurajovi Mihálovi, ktorá bola v čase podania žaloby vedená na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11C/32/2019 (ďalej len „žaloba na ochranu osobnosti“).

2. Žaloba na ochranu osobnosti smerovala voči sudcovi, ktorý ako člen senátu rozhodoval v trestnom konaní voči žalobcovi a ktorý rozhodol o vine žalobcu v jeho trestnej veci. Podľa žalobcu „žalovaný bol predsedom senátu, ktorý v zmysle textu rozsudku rozhodoval na základe dôkazov, ktoré nikdy neboli vykonané, čím hrubým spôsobom zasiahol do osobnostných práv žalobcu“.

3. Žalobca, ako žiadateľ právnej pomoci, predložil žalovanému na preukázanie svojich tvrdení rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5T/104/2004 z 11.4.2005 (ďalej aj „rozsudok Okresného súdu Bratislava I“), ktorý vydal senát zložený z predsedu senátu JUDr. Juraja Mihála (ďalej len „predseda senátu okresného súdu“) a prísediacich JUDr. Márie Královej a N. U.. Týmto rozsudkom bol žalobca

uznaný vinným zo spáchania trestného činu útoku na verejného činiteľa podľa § 155 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní troch rokov.

4. Žalovaný vlastnou činnosťou zistil, že žalobca bol za vinného uznaný a na príslušný trest odňatia slobody odsúdený rozsudkom Okresného súdu Bratislava I v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3To/23/2007 z 15.5.2007. Dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3To/23/2007 z 15.5.2007 bolo následne uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Tdo/10/2008 z 11.12.2008 odmietnuté, pričom ústavná sťažnosť žalobcu proti tomuto uzneseniu bola uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 94/09-42 z 1.4.2009 odmietnutá, ako oneskorene podaná.

5. Žalovaný rozhodnutím č. KaBA 4255/2020 (KaBA 34731/2019), ČRZ: 16825/2020 z 5.2.2020 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“), doručeným žalobcovi 6.2.2020, rozhodol o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci žalobcovi vo veci jeho žaloby na ochranu osobnosti. Žalovaný mal za to, že v konaniach o opravných prostriedkoch v trestnom konaní nebolo preukázané, že by predseda senátu okresného súdu, resp. senát rozhodol bez vykonania dôkazov, o ktoré oprel rozsudok Okresného súdu Bratislava I, a preto nebolo možné konštatovať neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv žalobcu, ako žiadateľa o právnu pomoc. Podľa žalovaného o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde, ak bol zásah dovolený, resp. keď bolo do osobnosti zasahované v súdnom konaní. Žalovaný preto skonštatoval, že nebolo možné vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu, čím žalobca nesplnil jednu z trochu kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc.

II.

Konanie na správnom súde

6. Všeobecnou správnu žalobou (ďalej len „žaloba“) včas podanou emailom dňa 21.2.2020 na Krajskom súde v Bratislave, doplnenou v listinnej podobe do podateľne daného súdu dňa 27.2.2020, sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného, jeho zrušenia a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Ako dôvody žaloby označil žalobca (i) nesprávne právne posúdenie veci v merite veci a (ii) nesprávne právne posúdenie zrejmej bezúspešnosti sporu.

7. Žalobca v žalobe stručne zhrnul priebeh administratívneho konania a zopakoval, že bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava I uznaný vinným na základe dôkazov, ktoré nikdy neboli vykonané, čím konajúci predseda senátu okresného súdu hrubým spôsobom zasiahol do osobnostných práv žalobcu. O neoprávnený zásah by podľa žalobcu nešlo len v tom prípade, ak by bol tento zásah vykonaný v súlade so zákonom a v medziach určených zákonom. Práve preto v konaní išlo o exces sudcu, ktorý nepožíva ochranu zákona, a teda je dôvodné sa domnievať, že žaloba na ochranu osobnosti žalobcu bude úspešná. Právne posúdenie otázky zrejmej bezúspešnosti sporu žalovaným malo byť podľa žalobcu v priamom rozpore s právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 5Sžo/55/2013 z 31.10.2013, podľa ktorého „nestačí, že zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá osobe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona o bezplatnej právnej pomoci“.

8. Žalovaný zotrval v celom rozsahu na argumentácii uvedenej v jeho rozhodnutí. K právnemu posúdeniu oprávnenosti zásahu do osobnosti fyzickej osoby uviedol, že o neoprávnený zásah nejde vtedy, keď je do osobnosti fyzickej osoby zasahované, resp. zasiahnuté v súdnom konaní. Podľa žalovaného nie je možné podať žalobu na ochranu osobnosti pre obsah vydaného rozhodnutia, resp. jeho odôvodnenia proti orgánu, ktorý bol povolaný takéto rozhodnutie urobiť. Na nápravu rozsudku Okresného súdu Bratislava I mali slúžiť riadne a mimoriadne opravné prostriedky trestného konania. Žalovaný na podporu svojej argumentácie poukázal na príslušné rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky. Na vyjadrenie žalovaného reagoval žalobca replikou, v ktorej však neuviedol žiadne nové skutočnosti.

9. Správny súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“), na ktorý s účinnosťou od 1.6.2023 prešla pôsobnosť Krajského súdu v Bratislave vo veciach správneho súdnictva podľa zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, rozhodol o žalobe rozsudkom č.

k. BA-5S/53/2020-46 z 27.2.2024 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) tak, že žalobu zamietol a účastníkom konania právo na náhradu trov konania nepriznal.

10. Správny súd odôvodnil napadnutý rozsudok predovšetkým tým, že:

- námietka nesprávneho právneho posúdenia zrejmej bezúspešnosti sporu bola nedôvodná, pretože bezúspešnosť sporu bola žalovaným dostatočne vecne a jasne posúdená. Žalovaný si vlastnou činnosťou zabezpečil rozhodnutia súdov z inštančného postupu, pričom zistil, že v jeho rámci neboli identifikované žiadne porušenia zákona pri vyhodnocovaní dôkazov v trestnom konaní. Predseda senátu okresného súdu teda postupoval spôsobom, ktorý nevybočil z medzí zákona a výrok o vine a treste žalobcu bol zákonný,
- rozhodnutie žalovaného bolo dostatočne odôvodnené vo vzťahu k možnosti, resp. nemožnosti zákonného postupu sudcu v rámci trestného konania zasiahnuť do osobnostnej sféry žalobcu nedovoleným spôsobom. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, no zároveň je potrebné, aby tento zásah bol neoprávnený. Neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti je konanie, ktoré zasahuje osobnostnú sféru žalobcu v rozpore so zákonom. Žalovaný v tejto súvislosti citoval aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/201/2007 z 30.7.2008, podľa ktorého „o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde napríklad vtedy, keď zasahujúcim je orgán štátu pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo zákona“. Žalovaný preto postupoval správne, keď vyhodnotil, že v prípade žiadateľa nebola preukázaná neoprávnenosť zásahu do jeho osobnostných práv, a to aj s odkazom na ustanovenia § 2 ods. 2 a § 34 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sudcoch“), podľa ktorých sudca nemôže byť pre svoje právne názory zvýhodňovaný alebo znevýhodňovaný. Konaním predsedu senátu okresného súdu preto nemohlo dôjsť bez ďalšieho k zásahu do osobnostných práv žalobcu nedovoleným spôsobom,
- nevlúčil, že teoreticky je vo všeobecnosti možné, aby sudca spôsobom vedenia pojednávania, spôsobom vykonania dokazovania na pojednávaní alebo spôsobom komunikácie s účastníkmi konania nezákonne zasiahol osobnostnú sféru určitej osoby. Žalobca však v žalobe, no ani v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci a ani v žalobe na ochranu osobnosti neuviedol žiadne bližšie vysvetlenie, ktorý konkrétny dôkaz uvedený v rozsudku Okresného súdu Bratislava I nebol podľa neho vykonaný, resp. akým konkrétnym spôsobom a v akom rozsahu bolo zasiahnuté do jeho osobnostných práv,
- pri prieskume rozhodnutia žalovaného neidentifikoval žiadne pochybenie žalovaného pri vyhodnocovaní otázky zrejmej bezúspešnosti sporu. Právne posúdenie tejto podmienky na priznanie právnej pomoci a následne ani samotné vyhodnotenie neexistencie nároku na právnu pomoc netrpí žiadnou vadou, ktorá by odôvodňovala potrebu zrušenia rozhodnutia žalovaného,
- ak by bola v rámci inštančného postupu vyslovená nezákonnosť rozsudku Okresného súdu Bratislava I, mohol by sa žalobca domáhať ochrany svojich práv podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). V danom prípade však konanie na ochranu osobnosti nebolo právnym prostriedkom schopným pre žalobcu zjednať nápravu v situácii, kedy žalobca nebol schopný produkovať žiadne relevantné tvrdenia vo vzťahu k zásahu do jeho osobnostných práv konaním predsedu senátu okresného súdu,
- bezúspešnosť sporu žiadateľa, vo vzťahu ku ktorému sa domáhal priznania nároku na právnu pomoc, bola tak jednoznačná, že bola zrejماً už na základe zbežného posúdenia veci v súlade s právnymi závermi judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorú odkazoval samotný žalobca.

III.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

11. Žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) podal proti rozsudku správneho súdu č. k. BA-5S/53/2020-46 z 27.2.2024 kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f) a g) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), pretože došlo k zásahu do jeho práva na spravodlivé súdne konanie a správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

12. V rámci sťažnostných bodov sťažovateľ dôvody kasačnej sťažnosti bližšie rozviedol, hoci bez toho, aby bolo zrejmé, ku ktorému dôvodu sa ten ktorý sťažnostný bod vzťahuje.

13. Sťažovateľ konkrétne v sťažnostných bodoch namietal, že:

- právne posúdenie veci v napadnutom rozsudku je v rozpore s právnym posúdením obsiahnutým v rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/60/2020-34 z 29.6.2022, predmetom ktorého bolo posúdenie zákonnosti obdobného rozhodnutia žalovaného o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci žalobcovi vo veci ochrany osobnosti voči inej členke senátu vo vzťahu k rozsudku Okresného súdu Bratislava I, čo je v rozpore s ústavne garantovaným princípom právnej istoty,
- správny súd v bode 31 odôvodnenia vychádzal z nesprávne ustáleného skutkového stavu, keď skonštatoval, že žalobca v žalobe, žiadosti o poskytnutie právnej pomoci a ani v žalobe na ochranu osobnosti neuviedol bližšie vysvetlenie, ktorý konkrétny dôkaz uvedený v rozsudku Okresného súdu Bratislava I nebol vykonaný. Tento záver je v priamom rozpore so žalobou na ochranu osobnosti z 11.9.2018, v ktorej žalobca namietal, že v rozsudku Okresného súdu Bratislava I bolo poukazované na protokol o ohliadke miesta činu a fotodokumentáciu, hoci tieto sa v trestnom spise nenachádzajú a nikdy neboli vykonané,
- nesprávne zistenie správneho súdu potvrdzuje aj skutočnosť, že Mestský súd Bratislava IV v konaní o ochrane osobnosti vedenom pod sp. zn. B1-11C/32/2019 naďalej koná a žalobcu nevyzval v zmysle § 138 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) z dôvodu zjavnej nedôvodnosti žaloby na jej späťvzatie,
- k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci prispela aj skutočnosť, že v deň pojednávania bola na správnom súde vec nesprávne vyvolaná a žalobca s právnym zástupcom sa v dôsledku toho nemohli zúčastniť časti pojednávania.

14. Záverom sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil správne súdu na ďalšie konanie, eventuálne aby zrušil rozhodnutie žalovaného a vec vrátil na ďalšie konanie žalovanému.

15. Žalovaný sa v stručnom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti v plnosti stotožnil s napadnutým rozsudkom a navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť.

IV.

Právne posúdenie veci kasačným súdom

16. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ako súdu kasačného (ďalej aj „kasačný súd“) po zistení, že kasačná sťažnosť žalobcu ako sťažovateľa bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP), je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP) a má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu v medziach sťažnostných bodov uplatnených sťažovateľom spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, pričom bol vedený nasledovnými úvahami.

17. Predmetom správneho súdneho prieskumu v súdnej veci bolo rozhodnutie žalovaného o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci sťažovateľovi bez jeho finančnej účasti. Sťažovateľ požadoval priznanie právnej pomoci vo veci jeho žaloby na ochranu osobnosti podanej voči predsedovi senátu okresného súdu, ktorý ho trestným rozhodnutím uznal za vinného z príslušného trestného činu a odsúdil ho na nepodmienečný trest odňatia slobody, pričom toto rozhodnutie bolo následne v tejto časti „potvrdené“, tak v inštančnom postupe, ako aj v rámci ústavného prieskumu. Rozhodnutie žalovaného bolo odôvodnené zrejmom bezúspešnosťou sporu, pretože sťažovateľ ako žalobca nepreukázal neoprávnený zásah do svojich osobnostných práv, keďže za takýto zásah nemožno považovať rozhodovanie v súdnom konaní.

18. Predpokladom pre rozhodnutie Centra právnej pomoci o poskytnutí právnej pomoci fyzickej osobe bez jej finančnej účasti je kumulatívne splnenie troch podmienok vymedzených v § 6 ods. 1 písm. a) až c) zákona č. 327/2005 Z. z. V zmysle § 6 ods. 1 písm. b) a ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. je jednou z uvedených podmienok skutočnosť, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu, pričom túto podmienku musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti. Čo sa rozumie pod zrejmom neúspešnosťou sporu zákonodarca legálne nedefinuje a len v § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. (v znení účinnom do 30.6.2025) demonštratívne ustanovil skutočnosti, na ktoré má Centrum právnej pomoci prihliadať. Konkrétne prihliada na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa

právo nepremiľalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

19. Kasačný súd zdôrazňuje, že posudzovanie toho, kedy sa bude jednať o celkom zrejmú neúspešnosť sporu bude vždy primárne závislé od konkrétnych okolností tej ktorej veci. Napriek tomu možno vyabstrahovať niektoré axiomy, ktoré by malo Centrum právnej pomoci pri svojom rozhodovaní o priznaní nároku na právnu pomoc zohľadňovať. Primárne je to účel právnej úpravy spočívajúci v zabezpečení prístupu materiálne znevýhodneného žiadateľa k súdu. Je nutné zdôrazniť, že nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci predstavuje obmedzenie a vo veciach s povinným právnym zastúpením (napr. v rámci správneho súdnictva) i negovanie ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu. Z tohto pohľadu bude preto potrebné vnímať podmienku zrejmej neúspešnosti sporu prísne reštriktívne s akcentom na adjektívum „zrejmý“, teda to, že sa musí jednať o takú neúspešnosť, ktorá musí byť zjavná, resp. očividná už na základe zbežného posúdenia veci (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžo/55/2013 z 31.10.2013). Inými slovami nebude stačiť záver o tom, že neúspešnosť nemožno vylúčiť, pretože toto slovné spojenie je v podstate významné pre každé súdne konanie. Na druhej strane však nemožno opomenúť, že náklady na poskytnutie právnej pomoci znáša výlučne alebo prevažne štát, a preto od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby takýmto spôsobom participoval na súdnych konaniach, pri ktorých žiadateľ už na prvý pohľad nemôže uspieť. To znamená, že posúdenie otázky zrejmej bezúspešnosti sporu sa nemá ponechať len na tvrdení žiadateľa o právnu pomoc (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/36/2011 z 22.8.2012). Centrum právnej pomoci pritom neprejudikuje výsledok sporu. S odbornou starostlivosťou totiž posudzuje otázku zrejmej bezúspešnosti sporu, avšak len na účel rozhodovania o poskytnutí právnej pomoci. Slovom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (viď rozsudok sp. zn. 5Svk/6/2025 z 11.7.2025) „Takéto posúdenie predstavuje odbornú interpretáciu a aplikáciu relevantných právnych noriem na zistený alebo tvrdý skutkový stav, pričom nejde o záväzné vyriešenie sporu, ale o analytický krok smerujúci k zisteniu, či sú splnené podmienky poskytnutia právnej pomoci ustanovené zákonom. Posúdenie, ktoré sťažovateľ má vykonať podľa § 6 príslušného zákona, je pritom samotnou podstatou jeho „rozhodovacej“ činnosti, ak by bolo také posúdenie zamieňané s nepripustným prejudikovaním meritórneho rozhodnutia, uvedené zákonné ustanovenie by strácalo by normatívnu funkciu.“

20. Podľa názoru kasačného súdu v súdnej veci o zrejmu bezúspešnosť sporu jednoznačne išlo.

21. Predovšetkým je potrebné akcentovať, že zodpovednosť sudcu za nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup je spojená s ústavne garantovaným právom na náhradu škody v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré je v zákonnej rovine premietnuté do zákona č. 514/2003 Z. z.

22. Kasačný súd zhodne so správnym súdom dodáva, že v zásade nie je vylúčené ani domáhanie sa ochrany voči sudcovi za konanie, ktorého sa dopustil pri výkone svojej funkcie a ktorým bolo zasiahnuté do práva fyzickej osoby na ochranu svojej osobnosti v rozsahu danom § 11 Občianskeho zákonníka. Takéto konanie však musí mať predovšetkým charakter správania sa sudcu (napr. pri komunikácií so stranami alebo účastníkmi konania, na pojednávaní, pri obhliadke atď.) a nie rozhodovania sudcu. Správanie sudcu je preto nutné jednoznačne odlišiť od zákonnosti jeho rozhodovania i keď výnimočne sa tieto aspekty môžu prelínať, napr. ak v dôsledku správania sa sudcu možno mať dôvodné pochybnosti o nezaujatosti sudcu v rozsahu, ktorý by mal viesť k jeho vylúčeniu v konaní. To znamená, že pri sudcovi je potrebné vždy rozoznávať medzi jeho správaním sa, pri ktorom možno posudzovať jeho etický rozmer a zákonnosťou rozhodovania.

23. V súdnej veci sťažovateľ namietal, že predseda senátu okresného súdu zasiahol do jeho práva na ochranu osobnosti tým, že v rozsudku Okresného súdu Bratislava I poukázal na dôkazy, ktoré však podľa sťažovateľa nikdy neboli vykonané. Z uvedenej námietky sťažovateľa je jednoznačne zjavné, že táto sa netýkala správania sa sudcu, nemá etický rozmer zasahujúci do osobnostných práv sťažovateľa, ale vzťahuje sa na zákonnosť rozhodovania sudcu, resp. súdu. Právnym prostriedkom ochrany voči nezákonnému rozhodovaniu súdu je však režim opravných prostriedkov a nie žaloba na ochranu osobnosti.

24. Sťažovateľ pritom voči rozsudku Okresného súdu Bratislava I neúspešne vyčerpал odvolanie, dovolanie ako i ústavnú sťažnosť, pričom v rámci inštančného postupu ani ústavného prieskumu nebolo skonštatované sťažovateľom namietané pochybenie predsedu senátu okresného súdu. Pripustenie

možnosti, že by sa neúspešná strana alebo účastník konania mohli relevantne s úspechom domáhať ochrany svojich osobnostných práv voči sudcovi, ktorý vo veci rozhodol, z dôvodu ich nesúhlasu s právoplatným rozhodnutím súdu, by však bola nielen popretím systému opravných prostriedkov, ale i obchádzaním režimu náhrady za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorej súčasťou je aj náhrada škody za nemajetkovú ujmu (§ 17 ods. 2 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z.). Úplne absurdná by bola takáto situácia pri právoplatne odsúdenom páchatelovi trestného činu, pri ktorom by jeho žaloba na ochranu osobnosti voči sudcovi, ktorý vo veci rozhodol, mohla niesť aj znaky zneužívania práva (porovnaj § 8 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. de lege lata).

25. V tejto súvislosti možno poukázať aj na znenie § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), v zmysle ktorého strana alebo účastník konania môžu sťažnosťou namietať aj porušovanie zásad dôstojnosti súdneho konania sudcom, avšak a contrario nemôžu namietať zákonnosť postupu a rozhodovania sudcu. Obdobne pri podnete fyzickej alebo právnickej osoby zákon ustanovuje, že jeho predmetom môže byť aj nevhodné správanie sa sudcov mimo súdneho konania, resp. iné nedostatky na súdoch, ktoré nesúvisia s konaním a rozhodovaním v prejednávanych veciach (§ 69 ods. 1 zákona o súdoch). Inými slovami aj zákon o súdoch striktno rozlišuje medzi správaním sa sudcu, ktoré má svoj etický rozmer a môže byť prípadne spojené aj so žalobou dotknutej osoby na ochranu osobnosti smerujúcej voči sudcovi a zákonnosťou rozhodovania sudcu, resp. súdu spojenou s inštančným postupom eventuálne ústavným prieskumom.

26. Kasačný súd sa preto vo vyššie uvedenom rozsahu stotožnil so závermi správneho súdu uvedenými v odôvodnení napadnutého rozsudku.

27. Pokiaľ sťažovateľ spochybňoval tvrdenie správneho súdu obsiahnuté v bode 31 odôvodnenia napadnutého rozsudku, podľa ktorého sťažovateľ „neuviedol žiadne bližšie vysvetlenie, ktorý konkrétny dôkaz uvedený v rozsudku OS BA I nebol podľa neho vykonaný“, je potrebné uviesť, že pre rozhodnutie vo veci nebolo podstatné, či sťažovateľ predmetný dôkaz konkretizoval, ale že celá táto námietka sa netýkala správania sa predsedu senátu okresného súdu, ale zákonnosti jeho rozhodovania v trestnej veci.

28. Podľa názoru kasačného súdu žalovaný tiež akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie. Ako nesprávne sa síce musí javiť konštatovanie žalovaného, že „v právnej veci, s ktorou sa žiadateľ na centrum obrátil nie je možné vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu“, avšak podľa názoru kasačného súdu sa jednalo len o formulačné pochybenie, pretože z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného inak jednoznačne vyplýval záver o zrejmej bezúspešnosti sporu. Jeho dôvodom bolo pritom celkom zjavné nepreukázanie protiprávneho zásahu do osobnostných práv sťažovateľa zo strany predsedu senátu okresného súdu.

29. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že správny súd rozhodol odlišne ako Krajský súd v Bratislave v rozsudku č. k. 2S/60/2020-34 z 29.6.2022, je potrebné uviesť, že týmto rozsudkom nebol správny súd viazaný. K zjednocovaniu rozhodovania súdov vo všeobecnosti slúži inštančný postup a kasačný súd sa pri porovnávaní dvoch právnych názorov priklonil k tomu, ktorý bol obsiahnutý v napadnutom rozsudku, i keď sčasti modifikoval jeho závery. Pozornosti kasačného súdu však neunikla skutočnosť, že v čase vydania uvedeného rozhodnutia krajského súdu bolo už konanie o ochrane osobnosti, vo vzťahu ku ktorému sťažovateľ ako žalobca rovnako požadoval poskytnutie právnej pomoci, skoro dva a pol roka zastavené (viď uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 23C/44/2019 z 24.1.2020).

30. Za právne irelevantnú posúdil kasačný súd aj námietku sťažovateľa, že Mestský súd v Bratislave IV vo veci sp. zn. B1-11C/32/2019 riadne koná a nevyzval sťažovateľa podľa § 138 CSP na späťvzatie žaloby z dôvodu jej zjavnej nedôvodnosti. Túto skutočnosť totiž sťažovateľ nenamietal už v žalobe, a preto predstavuje nepovolenú „novotu“, na ktorú sa v kasačnom konaní podľa § 441 SSP neprihliada.

31. Rovnako za nedôvodný vyhodnotil kasačný súd aj sťažnostný bod týkajúci sa nesprávneho vyvolania veci, v dôsledku čoho sa sťažovateľ a jeho právny zástupca nemohli zúčastniť časti pojednávania na správnom súde konaného dňa 27.2.2024. Sťažovateľ jednak vôbec nekonkretizoval, v čom malo nesprávne vyvolanie veci spočívať. Zo zápisnice z pojednávania (č. I. 44) pritom vyplýva, že pojednávania sa od počiatku zúčastnila zástupkyňa žalovaného, takže na ňu sťažovateľom proklamovaná nesprávnosť vyvolania veci zjavne nedopadla. Predovšetkým však sťažovateľ neuviedol,

akým konkrétnym spôsobom mala jeho počiatočná neúčast' na pojednávaní dopad na možnosť relevantne sa k veci vyjadriť, resp. na zachovanie jeho práva na spravodlivý súdny proces. Len všeobecné namietanie neúčasti na časti pojednávania bolo totiž v tomto smere nedostatočné.

32. Kasačný súd preto nezistil, že by správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že (i) nesprávnym procesným postupom znemožnil sťažovateľovi uskutočniť jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, resp. že (ii) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

V.
Záver

33. Na základe vyššie uvedeného dospel kasačný súd k záveru, že neboli naplnené dôvody kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP, a preto kasačnú sťažnosť žalobcu ako sťažovateľa podľa § 461 SSP <aspi://module='ASPI'&link='162/2015%20Z.z.%2523461'&ucin-k-dni='30.12.9999'> ako nedôvodnú zamietol.

34. Relevantný záver kasačného súdu možno zhrnúť do nasledujúcej právnej vety: Negatívnu podmienku, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu podľa § 6 ods. 1 písm. b), § 8 zákona č. 327/2005 Z. z., nespĺňa žiadosť fyzickej osoby o poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti (i) vo veci žaloby na ochranu osobnosti podanej voči sudcovi, ktorý (ii) v právoplatne skončenej trestnej veci rozhodol o jej uznaní vinnou zo spáchania trestného činu a (iii) ktorého rozhodnutie nebolo v inštančnom postupe zrušené, ak sa (iv) žalobou zjavne namietajú skutočnosti týkajúce sa zákonnosti daného rozhodnutia trestného súdu. V konaní o ochrane osobnosti totiž nemožno posudzovať zákonnosť rozhodnutia trestného súdu, a to ani ako predbežnú otázku.

35. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 a 175 ods. 1 SSP tak, že účastníkom konania náhradu trov kasačného konania nepriznal, a to:
- sťažovateľovi s odkazom na § 167 ods. 1 SSP a contrario z dôvodu jeho neúspechu v konaní,
- žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania, pretože mu zo zákona (vo všeobecnosti) nepatrí (§ 168 SSP) a kasačný súd nezistil prítomnosť výnimočných dôvodov pre opačný postup.

36. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v kasačnom senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 prvá veta SSP). Negatívnu podmienku, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu podľa § 6 ods. 1 písm. b), § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z., nespĺňa žiadosť fyzickej osoby o poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti (i) vo veci žaloby na ochranu osobnosti podanej voči sudcovi, ktorý (ii) v právoplatne skončenej trestnej veci rozhodol o jej uznaní vinnou zo spáchania trestného činu a (iii) ktorého rozhodnutie nebolo v inštančnom postupe zrušené, ak sa (iv) žalobou zjavne namietajú skutočnosti týkajúce sa zákonnosti daného rozhodnutia trestného súdu. V konaní o ochrane osobnosti totiž nemožno posudzovať zákonnosť rozhodnutia trestného súdu a to ani ako predbežnú otázku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.